

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню бакалавра
(бакалавра, магістра)

студента Семенюк Вікторії Сергіївни
(ПІБ)

академічної групи 071-20з-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: Облік і аудит виробничих запасів («ШУ Першотравенське» ПрАТ
«ДТЕК Павлоградвугілля»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Пашкевич М.С.

_____

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню **бакалавра**
(бакалавра, магістра)

Студенту Семенюк В.С. академічної групи 071-20з-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

Облік і аудит виробничих запасів («ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК

Павлоградвугілля»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____

№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ «ШУ ПЕРШОТРАВЕНСЬКЕ» ПРАТ «ДТЕК ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ» У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	06.05.24 – 15.05.24
2	ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	16.05.24- 28.05.24
3	АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	29.05.24- 30.06.24

Завдання видано

_____

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 06.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 01.07.24 р.

Прийнято до виконання

_____

Семенюк В.С.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 49 с., 12 рис., 11 табл., 20 джерел.

ШАХТОУПРАВЛІННЯ, ЗАПАСИ СИРОВИНИ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ, ОБЛІК НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИБУТТЯ, СТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВА, МАТЕРІАЛИ ДЛЯ УТРИМАННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ШАХТИ, АУДИТ

Предмет дослідження – особливості обліку і аудиту виробничих запасів шахтоуправління.

Об'єкт розроблення – діяльність ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», основним видом діяльності якого є добування кам'яного вугілля.

Мета роботи – удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів шахтоуправління.

Описано основні характеристики та напрямки діяльності «ШУ Першотравенське», визначено роль і значення підприємства у складі ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля. Проведено SWOT-аналіз підприємства, який дозволив виявити сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози. Проаналізовано склад виробничих запасів підприємства, описано основні види запасів. Розглянуто специфіку обліку різних видів запасів. Розглянуто теоретичні основи обліку виробничих запасів, детально описано процедури документального оформлення операцій з запасами, проаналізовано вимоги законодавства та внутрішніх нормативних документів. Описано процес складання програми аудиту виробничих запасів, визначено основні етапи та завдання аудиту, наведено приклади аудиторських процедур та документів. Запропоновано рекомендації щодо вдосконалення системи обліку та аудиту виробничих запасів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що спрямовані на вдосконалення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів, які сприятимуть підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень шахтоуправління.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ «ШУ ПЕРШОТРАВЕНСЬКЕ» ПРАТ «ДТЕК ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ» У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	8
1.1 Основні аспекти діяльності ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля	8
1.2 SWOT-аналіз діяльності ВП «ШУ Першотравенське»	11
1.3 Склад запасів ВП «ШУ Першотравенське»	14
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	20
2.1. Запаси та документальне оформлення операцій з ними	20
2.2. Облік надходження запасів	24
2.3 Облік вибуття запасів	27
Висновки до розділу 2	31
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	32
3.1 Складання програми аудиту запасів	32
3.2 Загальні засади аудиту запасів	35
3.3 Удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів	39
Висновки до розділу 3	42
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	46
ДОДАТКИ	49

ВСТУП

Актуальність теми обліку і аудиту виробничих запасів шахтоуправління обумовлена низкою важливих аспектів, що охоплюють економічну значущість, оперативне управління, регуляторні вимоги, технологічні аспекти, інформаційну безпеку та стратегічне управління підприємством. Виробничі запаси складають значну частину витрат шахтоуправління. Ефективний облік і аудит цих запасів дозволяють зменшити витрати, уникнути надлишків і дефіцитів, що безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства. Оптимізація управління запасами сприяє підвищенню рентабельності, що є критично важливим для будь-якого виробничого підприємства.

Безперервність виробничого процесу залежить від вчасного і точного ведення обліку запасів. Це допомагає уникнути перебоїв у виробництві через брак необхідних матеріалів та ресурсів. До того ж, точний облік дозволяє здійснювати точне планування та контроль за використанням виробничих ресурсів, що значно покращує управлінські процеси.

Важливим аспектом є також дотримання законодавчих норм. Дотримання стандартів обліку та аудиту, передбачених законодавством, забезпечує прозорість та надійність фінансової звітності, що є обов'язковим для всіх підприємств. Крім того, аудит виробничих запасів допомагає виявляти та запобігати можливим випадкам шахрайства або нецільового використання матеріалів.

Сучасні технології відіграють ключову роль у вдосконаленні процесів обліку та аудиту. Впровадження систем автоматизованого обліку та аудиту дозволяє значно підвищити точність та оперативність інформації. Інноваційні рішення, такі як системи управління запасами, допомагають ефективніше організувати облікові процеси. Інформаційна безпека є ще одним важливим аспектом. Ефективний облік та аудит забезпечують захист даних про виробничі запаси від несанкціонованого доступу та маніпуляцій, що підвищує точність та надійність інформації.

Наявність точної інформації про стан виробничих запасів допомагає керівництву приймати обґрунтовані стратегічні рішення щодо розвитку

підприємства. Ефективне управління запасами може стати вагомим конкурентною перевагою, дозволяючи підприємству швидко реагувати на зміни ринку та потреби клієнтів.

Таким чином, тема обліку і аудиту виробничих запасів шахтоуправління є актуальною, оскільки вона сприяє ефективному управлінню ресурсами, забезпеченню фінансової стабільності та розвитку підприємства.

Актуальним питанням та проблемам обліку і аудиту виробничих запасів присвячені праці багатьох авторів. Серед них: Бондаренко, О. М., Тітаренко, А. Д., які досліджували обліковий та управлінський аспекти економічної сутності та класифікації запасів [1], Гамова О.В., Феофанов Л.К., Ракитянська, Ю.В., визначали шляхи вдосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на складах [2], Меліхова Т. О., Левтерова Л. В. вивчали методичні підходи до проведення внутрішнього аудиту виробничих запасів на сільгосп підприємстві [3], Рагуліна І.І., Нижня А. С. досліджували сучасний аспект обліку та внутрішнього аудиту запасів на підприємстві [4], Роїєва О. визначала розвиток управлінського обліку запасів в інформаційному забезпеченні інноваційної діяльності [5].

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів шахтоуправління.

Досягнення поставленої мети викликало потребу у вирішенні наступних завдань:

- Описати основні характеристики та напрямки діяльності «ШУ Першотравенське», визначити роль і значення підприємства у складі ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», розглянути структуру управління та основні показники діяльності.

- Провести SWOT-аналіз підприємства, який дозволить виявити сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози.

- Проаналізувати склад виробничих запасів підприємства, описати основні види запасів, їх значення та роль у забезпеченні безперервності виробничого процесу. Розглянути специфіку обліку різних видів запасів.

- Розглянути теоретичні основи обліку виробничих запасів, детально описати процедури документального оформлення операцій з запасами, проаналізовано вимоги законодавства та внутрішніх нормативних документів.

- Описати процес обліку надходження та вибуття запасів, навести приклади первинних документів, які використовуються для фіксації надходження запасів, розглянути порядок їх обробки та відображення у бухгалтерському обліку.

- Розглянути теоретичні та практичні аспекти проведення аудиту запасів, описати основні методи та інструменти аудиторської перевірки, навести приклади типових аудиторських процедур.

- Описати процес складання програми аудиту виробничих запасів, визначити основні етапи та завдання аудиту, навести приклади аудиторських процедур та документів.

- Запропонувати рекомендації щодо вдосконалення системи обліку та аудиту виробничих запасів, розглянути можливості впровадження сучасних технологій та автоматизації облікових процесів для підвищення їх ефективності.

Предмет дослідження – особливості обліку і аудиту виробничих запасів шахтоуправління.

Об'єкт розроблення – діяльність ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», основним видом діяльності якого є добування кам'яного вугілля.

Для вивчення предмету дослідження в роботі застосовуються різні методи аналізу: SWOT-аналіз, методи фінансового аналізу.

Інформаційною та правовою базою дослідження обліку виробничих запасів є законодавчі та нормативні акти України, методичні матеріали, дані мережі Інтернет, статті вітчизняних і зарубіжних учених з теорії та методики обліку і аудиту виробничих запасів.

РОЗДІЛ 1
ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ «ШУ ПЕРШОТРАВЕНСЬКЕ» ПРАТ
«ДТЕК ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ» У СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Основні аспекти діяльності ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»

ДТЕК Шахтоуправління Першотравенське - це підприємство з видобутку вугілля, яке входить до складу ДТЕК Павлоградвугілля.

На даний момент керівником компанії є - Хавренков Руслан Васильович. ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» має юридичну адресу: Україна, 52801, Дніпропетровська обл., місто Першотравенськ, Синельниківський район, вулиця Молодіжна, будинок 55/1. Головний КВЕД ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» - 05.10 Добування кам'яного вугілля.

Основні відомості про підприємство наведені у Таблиці 1.1:

Таблиця 1.1

Основні відомості про ВП «ШУ Першотравенське»

Повна назва	Відокремлений підрозділ «ШАХТОУПРАВЛІННЯ ПЕРШОТРАВЕНСЬКЕ»
Компанія, до якої належить філіал	ПРАТ «ДТЕК ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ»
Адреса	Україна, 52801, Дніпропетровська область, Синельниківський район, місто Першотравенськ, вулиця Молодіжна, будинок 55/1
Директор	Хавренков Руслан Васильович
Код ЄДРПОУ	44462608

Продовж.табл.1.1

Основний вид діяльності	05.10 Добування кам'яного вугілля
Система оподаткування	Загальна
Статутний капітал	100 грн

В Таблиці 1.2 згруповані основні конкуренти ВП «ШУ Першотравенське» за класом «Добування кам'яного вугілля» та найбільшим виторгом. Метою аналізу основних конкурентів ВП «ШУ Першотравенське» за класом «Добування кам'яного вугілля» та найбільшим виторгом є визначення ключових гравців на ринку, оцінка їхньої діяльності та виявлення сильних і слабких сторін для формування ефективних стратегій конкурентної боротьби. Це дозволить підприємству покращити свої позиції на ринку, підвищити ефективність виробництва та забезпечити довгострокову стабільність і зростання.

Таблиця 1.2

Основні конкуренти ВП «ШУ Першотравенське» за класом «Добування кам'яного вугілля» та найбільшим виторгом

№ з/п	Найменування компанії
1	ПРАТ «ШУ «ПОКРОВСЬКЕ»»
2	ТОВ «ЗБАГАЧУВАЛЬНА ФАБРИКА «СВЯТО-ВАРВАРИНСЬКА»»
3	ТОВ «КРАСНОЛИМАНСЬКЕ»
4	ТДВ «ШАХТА «БІЛОЗЕРСЬКА»»
5	ДП «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ»
6	ДП «ДОБРОПІЛЛЯВУГІЛЛЯ-ВИДОБУТОК»
7	АТ «ДТЕК ДОБРОПІЛЬСЬКА ЦЗФ»
8	ТОВ «ШАХТА «СВЯТО-ПОКРОВСЬКА №3»»
9	ДП «ВК «КРАСНОЛИМАНСЬКА»»
10	ТОВ «ДТЕК КУРАХІВСЬКА ЦЗФ»

Аналіз основних конкурентів дозволить ВП «ШУ Першотравенське» краще розуміти ринкові умови, ідентифікувати можливості для зростання та розвитку, а також розробити ефективні стратегії для зміцнення своїх позицій на ринку добування кам'яного вугілля.

До складу шахтоуправління входять 2 шахти (Рис.1.1):

Рис. 1.1 Шахти ВП «ШУ Першотравенське»

ВП «ШУ Першотравенське» створено з метою:

- підвищення продуктивності праці та ефективності видобутку вугілля, максимальне використання внутрішніх резервів, інтенсифікація виробничих процесів, модернізація видобувних технологій;
- розвиток та вдосконалення системи технічного контролю і проведення єдиної технічної політики щодо підвищення якості вугілля;
- забезпечення систематичного і своєчасного контролю за якістю вугілля;
- своєчасне освоєння виробничих потужностей, введення в експлуатацію нових машин та механізмів;
- контроль за умовами праці, моніторинг шкідливих фізичних факторів, атестація робочих місць.

Виробнича та господарська діяльність здійснюється за рахунок матеріальних ресурсів та грошових коштів, які ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» надає ВП «ШУ Першотравенське». ВП «ШУ Першотравенське», за підтримки ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», веде первинний облік своєї виробничої і фінансово-господарської діяльності для формування статистичної, податкової і фінансової звітності у встановленому порядку. Директор несе персональну відповідальність за виконання та достовірність поданої інформації ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля». Порядок документообігу розробляється і встановлюється директором ВП «ШУ Першотравенське» за погодженням з Виконавчим органом ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля».

Контроль за фінансово-господарською діяльністю ВП «ШУ Першотравенське» може здійснюватися аудитором або аудиторськими організаціями на підставі договорів, укладених ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля». Під час проведення перевірок аудиторам повинні бути надані всі матеріали, бухгалтерські або інші документи та особисті пояснення працівників ВП «ШУ Першотравенське».

Таким чином, ВП «ШУ Першотравенське» відіграє ключову роль у реалізації завдань ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», забезпечуючи ефективне використання матеріальних ресурсів та грошових коштів для підвищення продуктивності праці, якості видобутку вугілля та модернізації виробничих процесів. Завдяки ретельному обліку та контролю за фінансово-господарською діяльністю, що здійснюється під керівництвом директора і перевіряється аудитором, ВП «ШУ Першотравенське» забезпечує достовірність звітності та відповідність діяльності встановленим стандартам. Це сприяє досягненню стратегічних цілей ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» та підвищенню його конкурентоспроможності на ринку.

1.2 SWOT-аналіз діяльності ВП «ШУ Першотравенське»

SWOT аналіз допомагає ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, оцінити свої сильні та слабкі сторони, а також

виявити можливості та загрози, що дозволить розробити ефективні стратегії для зміцнення своїх позицій на ринку.

Зробимо аналіз у Таблиці 1.3:

Таблиця 1.3

SWOT-аналіз ВП «ШУ Першотравенське»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. <i>Великий досвід та експертиза.</i> Наявність багаторічного досвіду у видобутку кам'яного вугілля та глибокі знання технологічних процесів. 2. <i>Стабільний ринок збуту.</i> Підприємство має усталені канали збуту та довгострокові контракти з великими споживачами вугілля. 3. <i>Модернізація виробничих потужностей.</i> Постійне оновлення обладнання та впровадження новітніх технологій для підвищення ефективності видобутку. 4. <i>Професійний персонал.</i> Висококваліфіковані фахівці, які здатні ефективно виконувати складні виробничі завдання. 5. <i>Ефективний контроль якості.</i> Налагоджена система контролю якості видобутого вугілля, що відповідає стандартам і вимогам споживачів.	1. <i>Високі виробничі витрати.</i> Значні витрати на видобуток, транспортування та переробку вугілля. 2. <i>Залежність від ринкових цін.</i> Нестабільність цін на вугілля може негативно впливати на прибутковість підприємства. 3. <i>Екологічні ризики.</i> Видобуток вугілля супроводжується значним впливом на навколишнє середовище, що може призвести до додаткових витрат на екологічні заходи. 4. <i>Застаріле обладнання.</i> Частина виробничих потужностей потребує модернізації для підвищення ефективності та безпеки. 5. <i>Ризики безпеки праці.</i> Високий рівень травматизму та професійних захворювань серед працівників.

Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. <i>Зростання попиту на енергоносії.</i> Підвищення попиту на енергоносії, зокрема вугілля, на внутрішньому та зовнішньому ринках. 2. <i>Інвестиції в технології.</i> Залучення інвестицій для модернізації виробничих потужностей та впровадження нових технологій. 3. <i>Екологічні інновації.</i> Розробка та впровадження екологічно чистих технологій видобутку та переробки вугілля. 4. <i>Диверсифікація продуктів.</i> Розширення асортименту продукції та послуг, зокрема переробки вугілля для виробництва побічних продуктів. 5. <i>Розширення ринків збуту.</i> Вихід на нові ринки збуту, зокрема за кордоном.	1. <i>Коливання цін на світовому ринку.</i> Значні коливання цін на вугілля можуть призвести до фінансових втрат. 2. <i>Конкуренція з альтернативними джерелами енергії.</i> Зростання популярності відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна та вітрова енергетика. 3. <i>Зміни в законодавстві.</i> Жорсткість екологічних норм та вимог може збільшити витрати на екологічні заходи. 4. <i>Соціальні ризики.</i> Нестабільність соціально-економічної ситуації в регіонах, де здійснюється видобуток вугілля. 5. <i>Ризики безпеки.</i> Нещасні випадки та аварії на шахтах можуть призвести до значних фінансових та репутаційних втрат.

Висновки з проведеного SWOT-аналізу підприємства, що займається добуванням кам'яного вугілля, вказують на кілька ключових аспектів для стратегічного розвитку.

Підприємство має низку сильних сторін, зокрема багаторічний досвід, стабільний ринок збуту, модернізацію виробничих потужностей, професійний

персонал та ефективний контроль якості. Ці чинники створюють міцну основу для подальшого розвитку та конкурентоспроможності на ринку.

Однак існують і слабкі сторони, які потребують уваги. Високі виробничі витрати, залежність від ринкових цін, екологічні ризики, застаріле обладнання та ризики безпеки праці можуть суттєво впливати на ефективність та стабільність роботи підприємства. Необхідно розробити стратегії для мінімізації цих слабких сторін, зокрема через модернізацію обладнання та впровадження нових технологій.

Можливості для зростання включають підвищення попиту на енергоносії, інвестиції в технології, екологічні інновації, диверсифікацію продуктів та розширення ринків збуту. Використання цих можливостей може сприяти значному зростанню та розвитку підприємства.

Водночас, підприємство має враховувати потенційні загрози, такі як коливання цін на світовому ринку, конкуренція з альтернативними джерелами енергії, зміни в законодавстві, соціальні ризики та ризики безпеки. Активний моніторинг цих загроз та розробка стратегій для їх пом'якшення є необхідними для забезпечення стійкості та безперервності бізнесу.

Загалом, для зміцнення своїх позицій на ринку та забезпечення довгострокової стабільності, підприємству необхідно зосередитися на використанні своїх сильних сторін і можливостей, а також на усуненні слабких сторін і підготовці до можливих загроз.

1.3 Склад запасів ВП «ШУ Першотравенське»

Склад запасів підприємства, що займається добуванням кам'яного вугілля, зазвичай включає кілька основних категорій. Кожна з цих категорій відіграє важливу роль у забезпеченні безперервності виробничого процесу та ефективного управління ресурсами. Наведемо основні види запасів (Рис.1.2):

Рис. 1.2. Види запасів ВП «ШУ Першотравенське»

Основні складові запасів включають (Рис.1.3).

Запаси підприємства, що займається добуванням кам'яного вугілля, є ключовим елементом його виробничої та господарської діяльності. Вони забезпечують безперервність виробничого процесу, ефективність використання ресурсів та готовність до реагування на зміни ринкових умов. Ефективне управління запасами дозволяє підприємству мінімізувати витрати, уникнути перебоїв у виробництві та забезпечити стабільне постачання продукції споживачам.

Основні категорії запасів - це:

1. Сировинні запаси. Сировинні запаси включають видобуте вугілля, яке ще не пройшло обробку або сортування. Ці запаси є основою для подальшого виробничого процесу, забезпечуючи підприємству необхідний обсяг сировини для безперервної роботи.

Сировинні запаси	• Вугілля у вигляді сировини. Видобуте вугілля, яке ще не пройшло обробку або сортування. • Руда та інші корисні копалини. Можливі додаткові сировинні матеріали, необхідні для певних виробничих процесів.
Виробничі запаси	• Матеріали для видобутку. Вибухові речовини, бурові інструменти, свердла, труби, шланги та інші матеріали, необхідні для безпосереднього процесу видобутку. • Допоміжні матеріали. Масла, мастила, хімікати та інші речовини, що використовуються для обслуговування та підтримки виробничих потужностей.
Запаси готової продукції	• Оброблене вугілля. Вугілля, яке пройшло сортування, збагачення або інші процеси обробки і готове до реалізації. • Сортуване вугілля. Вугілля, яке вже розподілене за категоріями якості, розміром фракцій тощо.
Паливні запаси	• Паливо для техніки. Дизельне паливо, бензин та інші види палива, необхідні для роботи видобувної техніки та транспортних засобів.
Запасні частини та витратні матеріали	• Запасні частини для техніки. Комплектуючі та запасні частини для ремонту та обслуговування обладнання, техніки та механізмів. • Витратні матеріали. Інструменти, обладнання, фільтри, ремені та інші матеріали, які потребують регулярної заміни в процесі експлуатації.
Захисні засоби та спеціальний одяг	• Індивідуальні засоби захисту. Шоломи, захисні окуляри, рукавички, респіратори та інші засоби, необхідні для забезпечення безпеки працівників. • Спеціальний одяг. Робочий одяг, спеціальні костюми для захисту від пилу, вологи та інших шкідливих впливів.
Інші запаси	• Будівельні матеріали. Матеріали для підтримки інфраструктури шахти, включаючи бетон, деревину, металеві конструкції тощо. • Обладнання для обслуговування. Інструменти та обладнання, необхідні для проведення технічного обслуговування та ремонту виробничих потужностей.

Рис. 1.3. Основні складові запасів ВП «ШУ Першотравенське»

2. Виробничі запаси. Виробничі запаси складаються з матеріалів, необхідних для процесу видобутку. Це включає вибухові речовини, бурові інструменти, свердла, труби та шланги, а також допоміжні матеріали, такі як масла, мастила та хімікати. Наявність достатніх виробничих запасів гарантує ефективне та безпечне виконання видобувних робіт.

3. Запаси готової продукції. Запаси готової продукції включають оброблене вугілля, яке вже пройшло сортування, збагачення або інші процеси обробки і готове до реалізації. Це вугілля розподілене за категоріями якості та розмірами фракцій, що дозволяє задовольнити потреби різних споживачів.

4. Паливні запаси. Паливні запаси включають дизельне паливо, бензин та інші види палива, необхідні для роботи видобувної техніки та транспортних засобів. Адекватний запас палива забезпечує безперебійне функціонування обладнання та своєчасну доставку вугілля.

5. Запасні частини та витратні матеріали. Ця категорія включає комплектуючі та запасні частини для ремонту та обслуговування обладнання, а також витратні матеріали, які потребують регулярної заміни. Наявність таких запасів мінімізує час простою техніки та підвищує ефективність виробництва.

6. Захисні засоби та спеціальний одяг. Запаси захисних засобів та спеціального одягу забезпечують безпеку працівників. Це включає шоломи, захисні окуляри, рукавички, респіратори та спеціальний робочий одяг, який захищає від пилу, вологи та інших шкідливих впливів.

7. Інші запаси. До цієї категорії належать будівельні матеріали для підтримки інфраструктури шахти, інструменти та обладнання для проведення технічного обслуговування та ремонту виробничих потужностей.

Ефективне управління запасами передбачає не лише їх належний облік та контроль, але й оптимізацію обсягів зберігання. Це допомагає підприємству уникнути надлишкових запасів, які призводять до зайвих витрат, а також недостатніх запасів, що можуть викликати перебої у виробництві. Сучасні системи управління запасами дозволяють автоматизувати процеси обліку, прогнозувати потреби та забезпечувати своєчасне поповнення запасів.

Таким чином, запаси є невід'ємною частиною виробничого процесу підприємства, що займається добуванням кам'яного вугілля. Ретельне управління запасами забезпечує стабільність виробництва, знижує витрати та підвищує продуктивність. Завдяки ефективному обліку та контролю запасів підприємство може швидко реагувати на зміни у виробничих потребах та ринкових умовах, що сприяє його стабільному розвитку та успіху на ринку.

Висновки до розділу 1

Дослідження особливостей діяльності ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» в сучасних умовах господарювання дозволило зробити наступні висновки:

1. ВП «ШУ Першотравенське» відіграє ключову роль у реалізації завдань ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», забезпечуючи ефективне використання матеріальних ресурсів та грошових коштів для підвищення продуктивності праці, якості видобутку вугілля та модернізації виробничих процесів. Завдяки ретельному обліку та контролю за фінансово-господарською діяльністю, що здійснюється під керівництвом директора і перевіряється аудиторами, ВП «ШУ Першотравенське» забезпечує достовірність звітності та відповідність діяльності встановленим стандартам. Це сприяє досягненню стратегічних цілей ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» та підвищенню його конкурентоспроможності на ринку.

2. SWOT аналіз допомагає ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, оцінити свої сильні та слабкі сторони, а також виявити можливості та загрози, що дозволить розробити ефективні стратегії для зміцнення своїх позицій на ринку.

3. Ефективне управління запасами передбачає не лише їх належний облік та контроль, але й оптимізацію обсягів зберігання. Це допомагає підприємству уникнути надлишкових запасів, які призводять до зайвих витрат, а також недостатніх запасів, що можуть викликати перебої у виробництві. Сучасні системи управління запасами дозволяють автоматизувати процеси обліку, прогнозувати потреби та забезпечувати своєчасне поповнення запасів.

Запаси є невід'ємною частиною виробничого процесу підприємства, що займається добуванням кам'яного вугілля. Ретельне управління запасами забезпечує стабільність виробництва, знижує витрати та підвищує продуктивність. Завдяки ефективному обліку та контролю запасів підприємство може швидко реагувати на зміни у виробничих потребах та ринкових умовах, що сприяє його стабільному розвитку та успіху на ринку.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

2.1 Запаси та документальне оформлення операцій з ними

Запаси підприємства - це активи підприємства. Від інших активів їх відрізняє такі три критерії:

- очікуваний строк використання. У запасів він не перевищує одного року або операційного циклу. Це впливає з визначення оборотних активів, до яких належать запаси. Це відрізняє запаси від необоротних активів (основних засобів, малоцінних необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів), де строк очікуваного використання більше року (або операційного циклу, якщо він більший за рік) [6];

- метою утримання запасів є подальший продаж (розподіл, передача, обмін), споживання, обробка у процесі виробництва (НП(С)БО 9 «Запаси») [7]. Навіть об'єкти основних засобів, які планується продати впродовж 12 місяців, переводяться до складу запасів (товарів) – необоротних активів і груп вибуття, які утримуються для продажу (НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність») [8];

- це не фінансові інструменти, гроші чи їхні еквіваленти. Дебіторська заборгованість, гроші, високоліквідні поточні фінансові інвестиції (еквіваленти грошових коштів), цінні папери, наприклад векселі чи облігації, акції, теж можуть використовуватися впродовж 12 місяців, утримуватися з метою продажу, обміну чи споживання. Однак у бухгалтерському обліку вони запасами не вважаються, а є окремими групами у складі оборотних активів.

Правила обліку запасів та їхню класифікацію визначають:

- НП(С)БО 9 «Запаси» [7];
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [9];
- Інструкція про застосування Плану рахунків [10];

МСБО 2 «Запаси» - для підприємств, які ведуть облік за міжнародними стандартами [11].

Документальне оформлення операцій з виробничими запасами на ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» є важливим для забезпечення точності обліку, контролю за рухом запасів і дотримання вимог законодавства. На Рис.2.1 наведено основні документи, що використовуються на підприємстві:

Придбання запасів	Замовлення на закупівлю
	Накладна постачальника
	Прибуткова накладна
Зберігання запасів	Картка складського обліку
	Акт інвентаризації
Використання запасів	Лімітно-забірна картка
	Вимога-накладна
Списання запасів	Акт списання
	Акт утилізації
Інші документи	Договір поставки
	Сертифікати якості

Рис. 2.1. Первинні документи з обліку виробничих запасів ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»

В Таблиці 2.1 наведемо мету, зміст та процедури по кожному документу:

Таблиця 2.1

Мета, зміст та опис процедури по первинним документам з обліку виробничих запасів ШУ Першотравенське» ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»

Назва документу	Мета складання	Зміст	Процедура

Продовж.табл.2.1

Замовлення на закупівлю	Оформлення замовлення на необхідні матеріали та ресурси	Інформація про види та кількість запасів, постачальника, умови доставки та ціну.	Затверджується відповідальними особами перед передачею постачальнику.
Накладна постачальника	Підтвердження факту поставки запасів постачальником.	Перелік поставлених запасів, їх кількість, ціна та загальна сума.	Використовується для обліку запасів.
Прибуткова накладна	Документування прийому запасів на склад.	Інформація про отримані запаси, їх кількість і якість.	Використовується для внесення даних в облікову систему підприємства.
Картка складського обліку	Ведення обліку руху запасів на складі.	Дані про надходження, витрати та залишки запасів.	Оновлюється при кожному руху запасів для забезпечення точного обліку.
Акт інвентаризації	Перевірка фактичної наявності запасів на складі.	Інформація про фактичні залишки запасів порівняно з обліковими даними.	Проводиться періодично або при зміні матеріально відповідальних осіб.
Лімітно-забірна картка	Оформлення видачі запасів зі складу на виробництво.	Види та кількість запасів, що видаються, ціль їх використання.	Заповнюється відповідальною особою і затверджується керівництвом.

Продовж.табл.2.1

Вимога-накладна	Підтвердження видачі запасів зі складу.	Інформація про отримувача, кількість і вид запасів.	Підписується особою, яка отримала запаси, і зберігається у відповідній службі.
Акт списання	Документування списання непридатних для використання запасів.	Причини списання, кількість і вид запасів.	Складається комісією та затверджується керівництвом підприємства.
Акт утилізації	Оформлення утилізації непридатних запасів.	Спосіб утилізації, відповідальні особи.	Затверджується керівництвом та зберігається для звітності.
Договір поставки	Регулювання умов постачання матеріальних ресурсів.	Умови поставки, обов'язки сторін, порядок вирішення спорів.	Укладається між підприємством і постачальником.
Сертифікати якості	Підтвердження відповідності запасів встановленим стандартам.	Дані про якість матеріалів, результати лабораторних досліджень.	Надаються постачальником або видаються внутрішніми службами контролю якості.

Належне документальне оформлення операцій з виробничими запасами на підприємстві, що займається добуванням кам'яного вугілля, є критично важливим для забезпечення точного обліку, контролю за рухом матеріалів та відповідності вимогам законодавства. Використання відповідних документів дозволяє підприємству ефективно управляти запасами, знижувати витрати, уникати простоїв у виробництві та забезпечувати стабільне постачання продукції споживачам.

2.2 Облік надходження запасів

Облік надходження запасів є однією з ключових складових ефективного управління ресурсами підприємства, особливо для компаній, що займаються добуванням кам'яного вугілля. Цей процес забезпечує точний контроль за рухом запасів, допомагає уникати зловживань, втрат та забезпечує безперервність виробничого процесу. Важливість обліку надходження запасів можна розглянути з кількох основних аспектів.

На ВП «ШУ Першотравенське» виробничі запаси можуть надходити такими шляхами (Рис. 2.2).

Кожен з цих способів може мати свої переваги та недоліки в залежності від конкретних умов та потреб шахти. Важливо обирати той, який найкраще відповідає специфіці виробництва та бізнес-моделі.

Шляхи надходження запасів	закупівля від постачальників
	виробництво власних запасів
	обмін з іншими підприємствами
	лізинг та оренда
	передача з інших підрозділів ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»

Рис. 2.2. Шляхи надходження запасів на ВП «ШУ Першотравенське»

Первинні документи, які заповнюються на підприємстві при отриманні запасів (Рис.2.3):

Первинні документи	акт про приймання матеріалів
	прибутковий ордер
	довіреність
	товарно-транспортна накладна
	комерційний акт
	платіжна інструкція

Рис. 2.3. Первинні документи, які заповнюються на ВП «ШУ Першотравенське» при отриманні запасів

З партією товару постачальник передає товарно – супроводжувальні документи, податкову накладну та платіжний документ.

Оприбуткування запасів на склад ВП «ШУ Першотравенське» оформлює прибутковим ордером або актом про приймання. Якщо немає розбіжностей у кількості та якості отриманого товару з тим, що вказано в документах постачальника можна ставити штамп або робити напис «Оприбутковано в повному обсязі». Видані довіреності реєструються у журналі реєстрації довіреностей та довіреність залишається у постачальника.

Бухгалтер ВП «ШУ Першотравенське», згідно з Робочим планом рахунків, обліковує виробничі запаси на активному рахунку 20 «Виробничі запаси», за дебетом відображає надходження запасів, за кредитом – вибуття [10]. Рахунки, з якими кореспондує активному рахунку 20 «Виробничі запаси» показані у Таблиці 2.2:

Таблиця 2.2

Рахунки, з якими кореспондує рахунок 20 «Виробничі запаси»

Рахунок 20 «Виробничі запаси»	
за дебетом із кредитом рахунків	за кредитом із дебетом рахунків
20 «Виробничі запаси»	15 «Капітальні інвестиції»
23 «Виробництво»	20 «Виробничі запаси»
24 «Брак у виробництві»	23 «Виробництво»
26 «Готова продукція»	24 «Брак у виробництві»
27 «Продукція сільгосп. виробництва»	28 «Товари»
28 «Товари»	37 «Розрахунки з різними дебіторами»
37 «Розрахунки з різними дебіторами»	39 «Витрати майбутніх періодів»
41 «Пайовий капітал»	42 «Додатковий капітал»
42 «Додатковий капітал»	47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»
46 «Неоплачений капітал»	
48 «Цільове фінансування та цільові надходження»	80 «Матеріальні витрати»
	84 «Інші операційні витрати»
63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	85 «Інші затрати»
	91 «Загальновиробничі витрати»
64 «Розрахунки за податками й платежами»	92 «Адміністративні витрати»
	93 «Витрати на збут»
68 «Розрахунки за іншими операціями»	94 «Інші витрати операційної діяльності»
71 «Інший операційний дохід»	
73 «Інші фінансові доходи»	
74 «Інші доходи»	

Облік надходження виробничих запасів у бухгалтерських проведеннях наведені нижче у Табл. 2.3:

Таблиця 2.3

Бухгалтерський облік операцій з надходження запасів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Оприбутковано запаси від постачальника	20	631
2	Оплачені витрати на транспортування виробничих запасів	20	311
3	Оприбутковано запаси, придбані підзвітною особою	20	372
4	Оприбутковано виробничі запаси (або повернені з виробництва), виготовлені власними силами	20	23
5	Оприбутковано безоплатно одержані виробничі запаси	20	719
7	Виявлено лишки запасів в результаті інвентаризації	20	719

Облік надходження запасів відіграє важливу роль у загальній системі управління підприємством. Він забезпечує точність обліку, контроль за якістю, оптимізацію витрат, планування і прогнозування, підтримку фінансової звітності та безперервність виробництва. Для підприємств, що займаються добуванням кам'яного вугілля, ефективний облік надходження запасів є ключовим фактором для стабільної роботи і успішного розвитку.

2.3 Облік вибуття запасів

Облік витрачання запасів є невід'ємною частиною управління виробничими процесами на підприємствах, зокрема тих, що займаються добуванням кам'яного вугілля. Ефективний облік витрачання запасів забезпечує контроль за використанням ресурсів, оптимізацію виробничих витрат, зниження ризиків зловживань та втрат, а також підвищення загальної ефективності підприємства. Наведемо на Рис. 2.4 кілька ключових аспектів, які підкреслюють важливість обліку вибуття запасів:

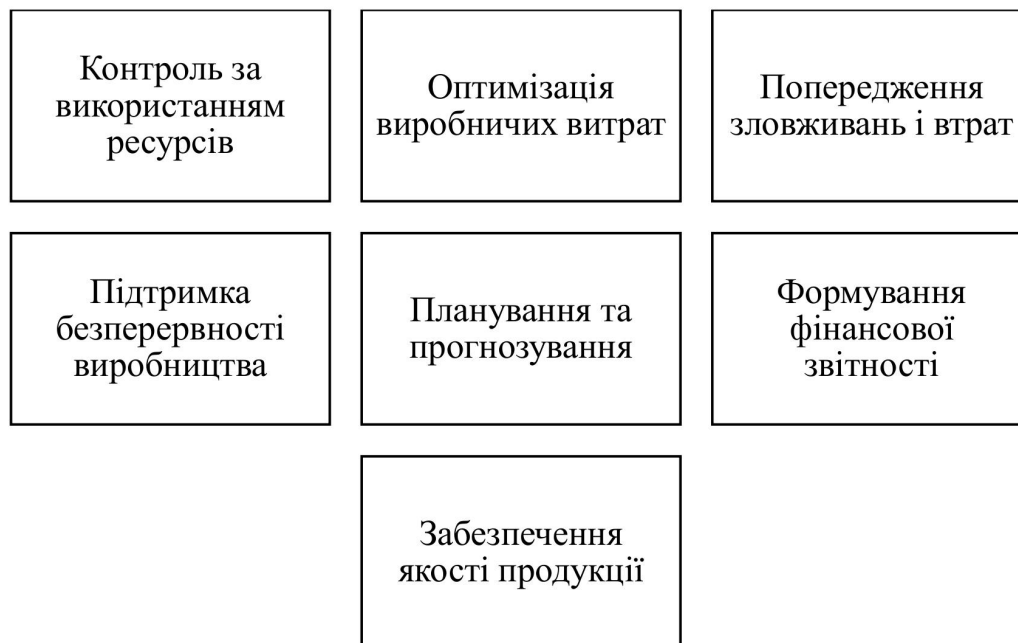

Рис. 2.4. Важливість обліку вибуття запасів

Облік відпуску виробничих запасів на ВП «ШУ Першотравенське» може набуватися з таких причин (Рис.2.5):

Шляхи вибуття запасів	Продаж
	Використання в виробництві
	Обмін
	Списання
	Відновлення чи переробка
	Використання для внутрішніх потреб компанії

Рис. 2.5 Шляхи вибуття запасів з ВП «ШУ Першотравенське»

Вибуття запасів зі складу оформлюється такими первинними документами (Рис.2.6):

Первинні документи	накладна – вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів
	видаткова накладна (на відпуск готової продукції та інших запасів стороннім організаціям)
	лімітно – заборна картка

Рис. 2.6. Первинні документи, які заповнюються на ВП «ШУ Першотравенське» при вибутті запасів

Відображення в обліку операцій зі списання виробничих запасів показано в Таблиці 2.4:

Таблиця 2.4

Відображення в обліку операцій зі списання запасів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Списано запаси для загальновиробничих потреб	91	20
2	Використано запаси для адміністративних потреб	92	20
3	Списано запаси для забезпечення витрат зі збуту продукції	93	20
4	Відпущено зі складу виробничі запаси для капітального будівництва власними силами	15	20
5	Відображено суму недостачі виробничих запасів у складі витрат звітнього періоду	947	20
6	Відображено на позабалансовому рахунку суми недостачі	072	-
7	Відображена сума, яка підлягає відшкодуванню винною особою (після встановлення такої особи)	375	746

Продовж.табл.2.4

8	Списано з позабалансового рахунку суму недостачі	-	072
9	Отримано суму відшкодування втрат	311	375
10	Безоплатно передано запаси іншому підприємству	949	20
11	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ, розраховане, виходячи зі звичайних цін	949	641

Методи оцінки різних видів запасів ВП «ШУ Першотравенське» обирає самостійно, що визначається в наказі про облікову політику.

Метод оцінки за ідентифікованою собівартістю, згідно з П(С)БО 9 [7], цей метод застосовують для оцінки вибуття запасів, придбаних з метою їх реалізації на спеціальне замовлення, і для оцінки вибуття запасів, які не замінюють один одного.

Висновки до розділу 2

Дослідження обліку виробничих запасів дозволило зробити наступні висновки:

1. Належне документальне оформлення операцій з виробничими запасами на ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, є критично важливим для забезпечення точного обліку, контролю за рухом матеріалів та відповідності вимогам законодавства. Використання відповідних документів дозволяє підприємству ефективно управляти запасами, знижувати витрати, уникати простоїв у виробництві та забезпечувати стабільне постачання продукції споживачам.

2. Облік надходження запасів відіграє важливу роль у загальній системі управління підприємством. Він забезпечує точність обліку, контроль за якістю, оптимізацію витрат, планування і прогнозування, підтримку фінансової звітності та безперервність виробництва. Для підприємств, що займаються добуванням кам'яного вугілля, ефективний облік надходження запасів є ключовим фактором для стабільної роботи і успішного розвитку.

3. Облік витрачання запасів є невід'ємною частиною управління виробничими процесами на підприємствах, зокрема тих, що займаються добуванням кам'яного вугілля. Ефективний облік витрачання запасів забезпечує контроль за використанням ресурсів, оптимізацію виробничих витрат, зниження ризиків зловживань та втрат, а також підвищення загальної ефективності підприємства.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

3.1 Складання програми аудиту запасів

Програма аудиту виробничих запасів являє собою структурований план дій, який визначає послідовність та обсяг робіт з перевірки виробничих запасів підприємства. Вона включає перелік завдань, процедур і методів, які будуть використані аудитором для перевірки ефективності та достовірності обліку запасів. Програма також встановлює часові рамки проведення аудиту, відповідальних осіб та очікувані результати. У програмі аудиту виробничих запасів відображаються основні процедури для вирішення основних завдань аудиторської перевірки. Одержавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, аудитор приступає до розробки загального плану аудиту виробничих запасів. Залежно від обраного способу організації перевірки аудитор складає програму перевірки, де встановлює перелік аудиторських процедур які б дали змогу (Рис.3.1):

Завдання аудиторських процедур	Встановити достовірність первинних даних бухгалтерського обліку, щодо фактичної наявності та руху виробничих запасів.
	Перевірити повноту і своєчасність відображення первинних даних з обліку запасів у зведених документах та реєстрах.
	Перевірити правильність ведення обліку запасів відповідно до чинних законодавчих і нормативних актів, облікової політики суб'єкта господарювання.
	Перевірити стан збереження запасів у суб'єкта господарювання.
	Підтвердити або спростувати показники фінансової звітності суб'єкта господарювання, які залежать від достовірності, повноти, й своєчасності відображення господарських операцій, пов'язаних із рухом виробничих запасів.

Рис. 3.1. Завдання аудиторських процедур

Програма аудиту запасів на шахті повинна бути детально розроблена та враховувати специфіку виробництва на конкретній шахті. Мета аудиту запасів показана на Рис. 3.2:

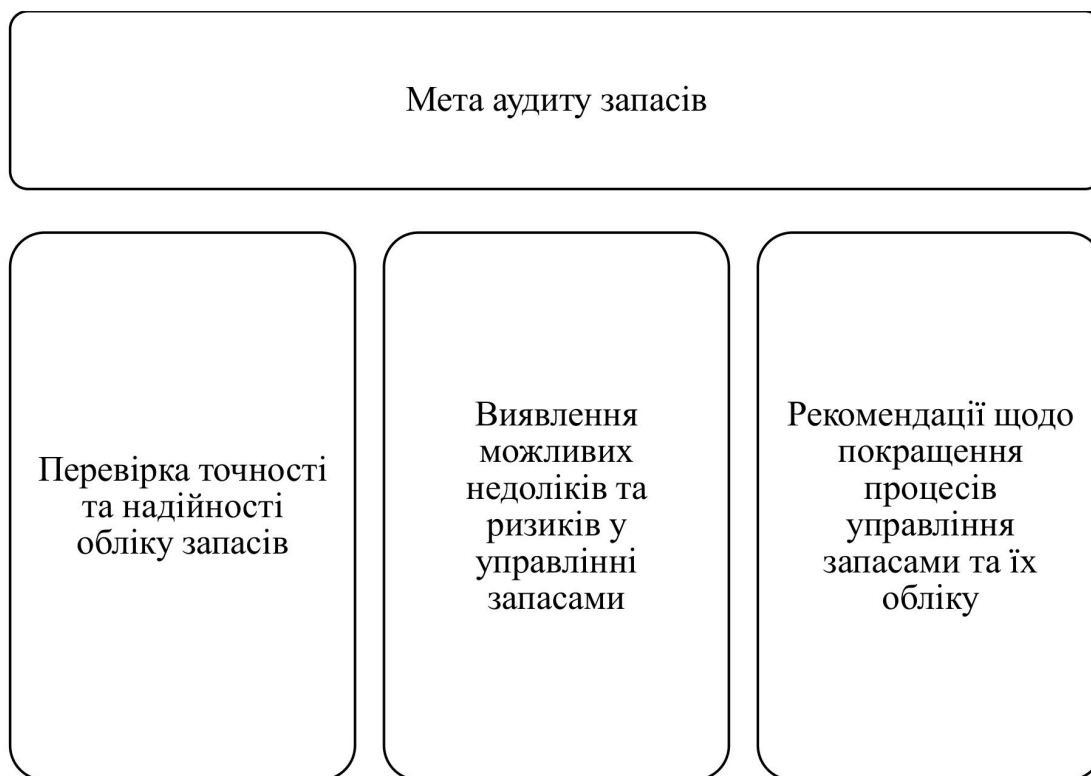

Рис. 3.2. Мета аудиту запасів

Ось загальна програма аудиту запасів, яка може бути адаптована під конкретні умови Шахтоуправління:

Етап 1: Підготовчий етап

1.1. Визначення обсягу та термінів проведення аудиту.

1.2. Складання команди аудиту, включаючи фахівців з управління запасами, бухгалтерів та аудиторів.

1.3. Підготовка плану аудиту та розподіл обов'язків між членами команди.

Етап 2: Аналіз обліку запасів

2.1. Перевірка правильності та повноти документації про приймання та видачу запасів.

2.2. Виявлення можливих розбіжностей між фактичним наявним запасом та обліковими даними.

2.3. Оцінка використання системи ідентифікації (штрих кодів, RFID) для відстеження руху запасів.

Етап 3: Оцінка контролю якості та стану запасів

3.1. Перевірка відповідності фактичного стану та якості запасів встановленим стандартам та нормативам.

3.2. Оцінка умов зберігання та обслуговування запасів.

Етап 4: Перевірка процедур управління запасами

4.1. Аналіз політики управління запасами та впровадження процедур.

4.2. Оцінка ефективності та ефективності системи управління запасами.

Етап 5: Виявлення можливостей для оптимізації управління запасами

5.1. Аналіз результатів аудиту та виявлення можливих шляхів для зменшення надлишкових запасів чи оптимізації управління запасами в цілому.

Етап 6: Підготовка звіту та рекомендацій

6.1. Підготовка документованого звіту аудиту, включаючи виявлені недоліки та рекомендації щодо їх вирішення.

6.2. Проведення презентації звіту команді управління запасами та відповідальним керівникам.

Етап 7: Впровадження рекомендацій

7.1. Узгодження та впровадження рекомендацій, спрямованих на покращення управління запасами та їх обліку.

Ця програма аудиту запасів може бути адаптована до конкретних умов та потреб шахти для максимально ефективного проведення аудиту та покращення управління запасами.

Аудит виробничих запасів є важливим елементом забезпечення фінансової прозорості та ефективного управління ресурсами на підприємстві. Це систематичний процес перевірки, оцінки та аналізу обліку, зберігання та використання матеріальних запасів підприємства з метою виявлення можливих недоліків, ризиків і надання рекомендацій для їх усунення. Програма аудиту

виробничих запасів включає визначення ключових цілей, методів та процедур аудиту, а також встановлення відповідних критеріїв оцінки.

3.2 Загальні засади аудиту запасів

Мета аудиту запасів на шахті полягає у перевірці та оцінці точності та надійності обліку виробничих ресурсів. Основні цілі аудиту запасів Шахтоуправління включають (Рис.3.3):

Визначення точності обліку	Перевірка фактичних залишків запасів на місцях з їх обліком у бухгалтерських документах та програмах обліку
Виявлення можливих втрат чи недоліків	Виявлення можливих невідповідностей між фактичним наявним запасом та обліковими даними, що можуть бути викликані помилками, крадіжками чи іншими причинами.
Оцінка облікової політики та процедур	Перевірка та оцінка правильності впровадження процедур та політики управління запасами, включаючи прийомку, зберігання та списання.
Оцінка контролю над якістю та станом запасів	Визначення, чи відповідають фактичний стан та якість запасів встановленим стандартам та нормативам.
Виявлення можливостей для оптимізації управління запасами	Виявлення можливих шляхів для зменшення надлишкових запасів чи оптимізації управління запасами в цілому.
Підвищення ефективності та продуктивності виробництва	Виявлення можливих покращень у процесах виробництва та управління запасами, що може призвести до підвищення продуктивності та зниження витрат.
Забезпечення відповідності нормативним вимогам та стандартам	Перевірка та підтвердження відповідності обліку запасів до вимог законодавства, стандартів та політик компанії.
Забезпечення надійності фінансового обліку	Впевненість, що дані про запаси у фінансовій звітності відображають реальний стан справ на підприємстві.

Рис. 3.3. Основні цілі аудиту запасів Шахтоуправління

Узагальнюючи, мета аудиту запасів на шахті полягає у забезпеченні точності, надійності та ефективності управління запасами, що в свою чергу сприяє ефективнішому та економічнішому виробництву.

Виходячи з вимог чинного законодавства, метою аудиту виробничих запасів є висловлювання аудиторів думки про те, чи відповідає фінансова інформація щодо руху і залишків виробничих запасів на підприємстві в усіх суттєвих аспектах нормативних документам, які регламентують порядок її підготовки і надання користувачам.

Бухгалтерський облік забезпечує відображення господарських фактів, а аудит підтверджує їх достовірність, законність та повноту відображення. Розглядаючи завдання аудиту виробничих запасів, необхідно пам'ятати, що область аудиторського дослідження виходить за межі бухгалтерського обліку.

Згідно з Законом «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [12] поняття аудиту розглядається як перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово - господарської діяльності суб'єктів господарювання, з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормам.

Для досягнення основної мети аудиту, а також задоволення потреб користувачів в отриманні повної, правдивої інформації щодо виробничих запасів аудиторів необхідно виконати такі завдання:

- перевірити правильність визнання запасів активами суб'єкта господарювання;
- перевірити, чи відповідають чинному законодавству методи оцінки і обліку виробничих запасів;
- встановити, чи дотримується підприємство прийнятих методів оцінки;
- оцінити стан внутрішнього контролю;
- встановити чи здійснюється контроль за виробничими запасами;
- перевірити чи правильно та своєчасно здійснюється документальне відображення господарських операцій;

- встановити чи немає на підприємстві протизаконних дій, пов'язаних з витрачанням виробничих запасів.

Загальне визначення завдання аудиту виробничих запасів полягає у встановленні достовірності й повноти відображення в бухгалтерському обліку та звітності господарських фактів відносно залишків і руху виробничих запасів [13, 14].

Джерела інформації аудиту виробничих запасів являють собою предметну область дослідження. Це нормативні документи, облікова політика підприємства та джерела, в яких зафіксована інформація, що характеризує залишки і рух виробничих запасів. Для узагальнення інформації про наявність, рух належних суб'єкту господарювання предметів праці, призначені бухгалтерські рахунки класу 2 «Запаси», а для узагальнення інформації про наявність та рух виробничих запасів призначено рахунок 20 «Виробничі запаси». У ході аудиту використовуються акти ревізії та перевірок запасів, складені відповідними контролюючими органами, і також інформація одержана в ході аудиту.

Предметна область дослідження запасів включає:

1. Внутрішні нормативні та загальні документи клієнта.
2. Облікову політику з питань обліку виробничих запасів.
3. Договори з МВО (матеріально-відповідальна особа).

Матеріально відповідальна особа це - працівник, який згідно з нормами законодавства несе повну матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству у випадку незабезпечення цілості майна та матеріальних цінностей, переданих йому для зберігання та інших цілей. Така відповідальність покладається на працівника відповідно до законодавства за письмовим договором про повну матеріальну відповідальність.

Матеріально відповідальна особа це - працівник, якому довірені за характером виконуваних ним трудових обов'язків підзвітні цінності і на якого на підставі спеціальних постанов або укладеного договору покладено повну матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну з його вини. В обов'язковому

порядку повну матеріальну відповідальність несуть працівники, з якими в установленому порядку укладено договір про повну матеріальну відповідальність [15].

4. Первинні документи та реєстри обліку по рахунках, призначених для ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів (Журнал обліку надходження вантажів, довіреність, прибутковий ордер, товарно - транспортна накладна, акт про приймання матеріалів, накладна на внутрішнє переміщення матеріалів, реєстр приймання - здачі документів, відомість обліку залишків матеріалів на складі, лімітно - забірна картка, накладна на відпуск матеріалів на сторону).

5. Регістри зведеного синтетичного обліку.

6. Місця збереження виробничих запасів.

7. Технологічний процес виробництва.

Внутрішні нормативні та загальні документи клієнта, можна одержати інформацію про: підприємство, його діяльність, перелік виробничих запасів. Особлива увага приділяється вивченню наказів, про проведення заходів внутрішнього контролю – ревізій та інвентаризацій. Вивчення договорів із матеріально відповідальними особами дає можливість аудитору скласти думку про дотримання вимог чинного законодавства у роботі з цією категорією працівників. Аналіз облікової політики дає змогу встановити, яких методів дотримується підприємство з питань оцінки виробничих запасів, їх переоцінки та методів оцінки виробничих запасів.

Аудитор у процесі свого дослідження повинен чітко відслідковувати інформаційні потоки, пов'язані з господарськими діями чи подіями, від прийняття рішення про здійснення господарської операції до відображення факту здійснення в первинних документах, зведених документах, реєстрах обліку та звітності.

3.3. Удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів

Удосконалення обліку виробничих запасів є критично важливим для підвищення ефективності управління підприємством, що займається добуванням кам'яного вугілля. Це дозволяє забезпечити точність обліку, зниження витрат, підвищення контролю та оптимізацію використання ресурсів [16, 17, 18, 19, 20]. Наведемо на Рис. 3.4 основні напрями, методи та інструменти, які можуть бути використані для удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів:

Пропозиції щодо удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів	Автоматизація облікових процесів
	Оптимізація процесів управління запасами
	Покращення системи контролю за запасами
	Підвищення кваліфікації персоналу
	Аналіз та покращення логістичних процесів

Рис. 3.4. Пропозиції щодо удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів

Автоматизація облікових процесів включає до себе використання спеціалізованого програмного забезпечення та впровадження систем штрихкодування та RFID. Інтеграція ERP-систем (Enterprise Resource Planning) дозволяє автоматизувати облік запасів, покращити точність даних і спростити управління матеріальними ресурсами. Такі системи надають можливість відслідковувати рух запасів у режимі реального часу, формувати звіти та аналізувати дані для прийняття управлінських рішень. Використання технологій штрихкодування та радіочастотної ідентифікації (RFID) дозволяє автоматизувати

процеси прийому, зберігання та видачі запасів. Це значно зменшує ризик людських помилок і підвищує швидкість облікових операцій.

Під оптимізацією процесів управління запасами розуміється використання методів ABC і XYZ-аналізу та впровадження методу Just-In-Time (JIT). Ці методи дозволяють класифікувати запаси за їх важливістю та обсягом споживання. ABC-аналіз допомагає ідентифікувати найбільш важливі запаси (група А), які потребують більш ретельного контролю. XYZ-аналіз визначає запаси за стабільністю їх споживання, що допомагає в управлінні поповненням запасів.

Метод JIT передбачає постачання матеріалів безпосередньо перед їх використанням у виробництві, що дозволяє мінімізувати обсяг запасів і знизити витрати на їх зберігання.

Також, покращення системи контролю за запасами може відбуватися через проведення регулярні інвентаризації. Періодичні інвентаризації дозволяють виявляти розбіжності між фактичними та обліковими даними, а також своєчасно виявляти проблеми в системі обліку.

Дуже важливо використовувати системи попереджень та сповіщень. Впровадження автоматизованих систем попереджень дозволяє своєчасно інформувати відповідальних осіб про критичні рівні запасів, що потребують поповнення, або про виявлені невідповідності.

Підвищення кваліфікації персоналу відбувається через навчання і тренінги. Тобто, регулярне проведення навчальних семінарів і тренінгів для персоналу, відповідального за облік і управління запасами, сприяє підвищенню їх професійного рівня та обізнаності про нові технології та методи обліку.

Шахтоуправлінню необхідно впроваджувати систему мотивації. Запровадження системи заохочень і стимулів для персоналу, що досягає високих результатів у управлінні запасами, сприяє підвищенню їх відповідальності та зацікавленості у вдосконаленні процесів.

Постійно проводити аналіз та покращення логістичних процесів, через оптимізацію ланцюгів постачання. Покращення взаємодії з постачальниками,

вибір оптимальних маршрутів та методів доставки, а також впровадження систем моніторингу транспорту дозволяє знизити витрати і підвищити ефективність управління запасами.

Інтеграція внутрішніх логістичних процесів з системами управління запасами дозволяє підвищити точність обліку та знизити ризики втрат і пошкоджень матеріалів під час їх транспортування та зберігання.

Таким чином, удосконалення обліку виробничих запасів на ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, є необхідною умовою для підвищення ефективності його діяльності. Автоматизація облікових процесів, оптимізація управління запасами, покращення системи контролю, підвищення кваліфікації персоналу та аналіз логістичних процесів сприяють точному обліку, зниженню витрат та забезпеченню безперебійного виробничого процесу. Завдяки впровадженню цих заходів підприємство зможе досягти стабільного розвитку та підвищити свою конкурентоспроможність на ринку.

Висновки до розділу 3

Дослідження аудиту виробничих запасів дозволило зробити наступні висновки:

1. Мета аудиту запасів на шахті полягає у забезпеченні точності, надійності та ефективності управління запасами, що в свою чергу сприяє ефективнішому та економічнішому виробництву. Виходячи з вимог чинного законодавства, метою аудиту виробничих запасів є висловлювання аудиторів думки про те, чи відповідає фінансова інформація щодо руху і залишків виробничих запасів на підприємстві в усіх суттєвих аспектах нормативних документам, які регламентують порядок її підготовки і надання користувачам.

2. Аудит виробничих запасів є важливим елементом забезпечення фінансової прозорості та ефективного управління ресурсами на підприємстві. Це систематичний процес перевірки, оцінки та аналізу обліку, зберігання та використання матеріальних запасів підприємства з метою виявлення можливих недоліків, ризиків і надання рекомендацій для їх усунення. Програма аудиту виробничих запасів включає визначення ключових цілей, методів та процедур аудиту, а також встановлення відповідних критеріїв оцінки.

3. Удосконалення обліку виробничих запасів на ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, є необхідною умовою для підвищення ефективності його діяльності. Автоматизація облікових процесів, оптимізація управління запасами, покращення системи контролю, підвищення кваліфікації персоналу та аналіз логістичних процесів сприяють точному обліку, зниженню витрат та забезпеченню безперебійного виробничого процесу. Завдяки впровадженню цих заходів підприємство зможе досягти стабільного розвитку та підвищити свою конкурентоспроможність на ринку.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних основ обліку і аудиту виробничих запасів ВП «ШУ Першотравенське» дозволило зробити наступні висновки:

1. ВП «ШУ Першотравенське» відіграє ключову роль у реалізації завдань ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», забезпечуючи ефективне використання матеріальних ресурсів та грошових коштів для підвищення продуктивності праці, якості видобутку вугілля та модернізації виробничих процесів. Завдяки ретельному обліку та контролю за фінансово-господарською діяльністю, що здійснюється під керівництвом директора і перевіряється аудиторами, ВП «ШУ Першотравенське» забезпечує достовірність звітності та відповідність діяльності встановленим стандартам. Це сприяє досягненню стратегічних цілей ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» та підвищенню його конкурентоспроможності на ринку.

2. SWOT аналіз допомагає ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, оцінити свої сильні та слабкі сторони, а також виявити можливості та загрози, що дозволить розробити ефективні стратегії для зміцнення своїх позицій на ринку.

3. Ефективне управління запасами передбачає не лише їх належний облік та контроль, але й оптимізацію обсягів зберігання. Це допомагає підприємству уникнути надлишкових запасів, які призводять до зайвих витрат, а також недостатніх запасів, що можуть викликати перебої у виробництві. Сучасні системи управління запасами дозволяють автоматизувати процеси обліку, прогнозувати потреби та забезпечувати своєчасне поповнення запасів.

4. Запаси є невід'ємною частиною виробничого процесу підприємства, що займається добуванням кам'яного вугілля. Ретельне управління запасами забезпечує стабільність виробництва, знижує витрати та підвищує продуктивність. Завдяки ефективному обліку та контролю запасів підприємство може швидко реагувати на зміни у виробничих потребах та ринкових умовах, що сприяє його стабільному розвитку та успіху на ринку.

5. Належне документальне оформлення операцій з виробничими запасами на ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, є критично важливим для забезпечення точного обліку, контролю за рухом матеріалів та відповідності вимогам законодавства. Використання відповідних документів дозволяє підприємству ефективно управляти запасами, знижувати витрати, уникати простоїв у виробництві та забезпечувати стабільне постачання продукції споживачам.

6. Облік надходження запасів відіграє важливу роль у загальній системі управління підприємством. Він забезпечує точність обліку, контроль за якістю, оптимізацію витрат, планування і прогнозування, підтримку фінансової звітності та безперервність виробництва. Для підприємств, що займаються добуванням кам'яного вугілля, ефективний облік надходження запасів є ключовим фактором для стабільної роботи і успішного розвитку.

7. Облік витрачання запасів є невід'ємною частиною управління виробничими процесами на підприємствах, зокрема тих, що займаються добуванням кам'яного вугілля. Ефективний облік витрачання запасів забезпечує контроль за використанням ресурсів, оптимізацію виробничих витрат, зниження ризиків зловживань та втрат, а також підвищення загальної ефективності підприємства.

8. Мета аудиту запасів на шахті полягає у забезпеченні точності, надійності та ефективності управління запасами, що в свою чергу сприяє ефективнішому та економічнішому виробництву. Виходячи з вимог чинного законодавства, метою аудиту виробничих запасів є висловлювання аудиторів думки про те, чи відповідає фінансова інформація щодо руху і залишків виробничих запасів на підприємстві в усіх суттєвих аспектах нормативних документів, які регламентують порядок її підготовки і надання користувачам.

9. Аудит виробничих запасів є важливим елементом забезпечення фінансової прозорості та ефективного управління ресурсами на підприємстві. Це систематичний процес перевірки, оцінки та аналізу обліку, зберігання та використання матеріальних запасів підприємства з метою виявлення можливих

недоліків, ризиків і надання рекомендацій для їх усунення. Програма аудиту виробничих запасів включає визначення ключових цілей, методів та процедур аудиту, а також встановлення відповідних критеріїв оцінки.

10. Удосконалення обліку виробничих запасів на ВП «ШУ Першотравенське», що займається добуванням кам'яного вугілля, є необхідною умовою для підвищення ефективності його діяльності. Автоматизація облікових процесів, оптимізація управління запасами, покращення системи контролю, підвищення кваліфікації персоналу та аналіз логістичних процесів сприяють точному обліку, зниженню витрат та забезпеченню безперебійного виробничого процесу. Завдяки впровадженню цих заходів підприємство зможе досягти стабільного розвитку та підвищити свою конкурентоспроможність на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко, О. М.; Тітаренко, А. Д. Економічна сутність та класифікація запасів: обліковий та управлінський аспекти. Інвестиції: практика та досвід, 2020, 2: 63-67.
2. Гамова, О. В.; Феофанов, Л. К.; Ракитянська, Ю. В. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на складах ПрАТ "Дніпроспецсталь". Інвестиції: практика та досвід, 2020, 3: 57-62.
3. Меліхова, Т. О.; Левтерова, Л. В. Методичні підходи до проведення внутрішнього аудиту виробничих запасів на сільгосп підприємстві. Агросвіт, 2020, 2: 10-17.
4. Рагуліна І.І., Нижня А. С. Облік та внутрішній аудит запасів на підприємстві: сучасний аспект. Scientific community: interdisciplinary research, 2021, 40: 180-188.
5. Роїєва О. Розвиток управлінського обліку запасів в інформаційному забезпеченні інноваційної діяльності. Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2020, 5 (38): 273-283.
6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ; Мінфін України від 07.02.2013 № 73 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13> (дата звернення: 10.06.2024)
7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 20.10.1999 № 246 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0751-99> (дата звернення: 10.06.2024)
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність" : Наказ; Мінфін України від 07.11.2003 № 617 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1054-03> (дата звернення: 10.06.2024)

9. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів : Наказ; Мінфін України від 10.01.2007 № 2 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0002201-07> (дата звернення: 10.06.2024)

10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція; Мінфін України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99> (дата звернення: 10.06.2024)

11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси : Стандарт; IASB від 01.01.2012 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_021 (дата звернення: 10.06.2024)

12. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 12.06.2024)

13. Роева О.С. Аудит виробничих запасів підприємства. Науково–практичний економічний журнал «Економічні студії», 2018, 2 (20): 153-158.

14. Фабіянська, В. Ю.; Пацар, О. Г. Аудит виробничих запасів: організаційні та методичні аспекти. Ефективна економіка.-2017.-№ 4.-Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5546>, 2017.

15. Кодекс законів про працю України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/322-08> (дата звернення: 14.06.2024)

16. Меліхова, Т. О.; Ніколаєнко, Н. С. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства. Економіка та держава, 2017, 1: 51-55.

17. Рогова, Д. О.; Беренда, Н. І. Мета та стадії проведення аудиту виробничих запасів. Причорноморські економічні студії, 2017, 16: 168-171.

18. Макаренко, А. П.; Телевінова, О. В. Удосконалення обліку і аудиту виробничих запасів у системі управління ПАТ" Запоріжсталь". Економіка та держава, 2019, 1: 27-34.

19. Одношевна, О. О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 2016, 6 (2): 146-148.

20. Рагуліна, І.І.; Нижня А.С. Облік та внутрішній аудит запасів на підприємстві: сучасний аспект. Scientific community: interdisciplinary research, 2021, 40: 180-188.